

Till
Länsstyrelsen Örebro län

SAMRÅDSREDOGÖRELSE

– muddring m.m. av förorenade sediment i Tisaren,
Åsasjön och Estaboån, Askersunds kommun

Stockholm 2018-11-19

Sveriges geologiska undersökning, muddring m.m. av förorenade sediment i Tisaren, Åsasjön och Estaboån, Askersunds kommun; samrådsredogörelse

1 Inledning

Sveriges geologiska undersökning, SGU, agerar som huvudman i avvecklings- och efterbehandlingsprojekt för verksamheter som bedrivits i statlig regi. SGU har i denna egenskap utrett det statliga ansvaret för en äldre impregneringsverksamhet i Åsbro.

Impregneringsverksamhet har bedrivits i Åsbro från 1905 till 2012. Verksamheten drevs först av Statens järnvägar, SJ, och Televerket och från 1932 av Vattenfallsverket. Efter det att Vattenfallsverket bolagiserades år 1990 bedrevs verksamheten av en rad olika bolag. Verksamheten har gett upphov till påverkan på miljön dels inom verksamhetsområdena, dels i omgivningen. Såvitt avser föroreningar inom verksamhetsområdena har dessa sanerats. Kvar är således frågan om sanering av föroreningar från verksamheterna i omgivningen, närmare bestämt i sjön Tisaren och i de vattendrag som mynnar till denna sjö.

SGU har med anledning av det ovanstående genomfört ett inledande och utvidgat samråd kring aktuella saneringsåtgärder i Tisaren, vattendragen m.m. Denna samrådsredogörelse syftar till att redovisa hur detta samråd har gått till, vilka som bjudits in till samrådet och vad som framkommit under samrådet.

2 Bakgrund

Som angetts inledningsvis har impregneringsverksamhet bedrivits i Åsbro i Askersunds kommun. Impregneringsverksamheten bedrevs på två verksamhetsplatser: vid en äldre impregneringsplats, nedan benämnd ”Åsbro gamla impregneringsanläggning”, som användes fram till 1952, och vid en nyare impregneringsplats, nedan benämnd ”Åsbro nya impregneringsanläggning”, som var i drift under perioden 1952–2012. Inom dessa områden impregnerades stolpar med kreosotolja (som innehåller polycykliska aromatiska kolväten, PAH) samt kopparvitriol och arseniksalt.

Mark och grundvatten har varit kraftigt förorenade av främst kreosot och arsenik och SGU har genomfört saneringsarbeten vid de två ovannämnda verksamhetsområdena. Till följd av direkta utsläpp av kreosot från impregneringsverksamheten samt spridning från den förorenade marken via grund- och dikesvatten har emellertid även sedimenten i den intilliggande sjön, Tisaren, samt i den närliggande Estaboån blivit kraftigt förorenade. SGU har under 2017 genomfört kompletterande sedimentprovtagning i Tisaren, Estaboån och Åsasjön och förorening av framförallt PAH och arsenik har konstaterats. Förorenade sediment har påträffats i störst omfattning i anslutning till verksamheternas utsläppspunkter vid den s.k. Invallningen i Tisaren (Åsbro gamla impregneringsanläggning) och vid Åsasjöns utlopp i Estaboån (Åsbro nya impregneringsanläggning).

Inom ramen för det kommande saneringsprojektet i Åsbro planerar SGU att avlägsna de förorenade sedimenten i västra delen av Tisaren och i Estaboån. Sanering kommer huvudsakligen att ske genom schaktsanering och muddring. Muddermassorna kommer att läggas upp i södra delen av det tidigare verksamhetsområdet för Åsbro nya impregneringsanläggning för avvattning i geotuber innan de borttransporteras till en godkänd mottagare.

3 Genomfört samråd

SGU genomförde ett inledande samråd med Länsstyrelsen i Örebro län, Sydnärkes miljöförvaltning och Askersunds kommun under maj-juni 2017. Ett samrådsmöte hölls den 19 juni 2017. Vid samrådsmötet meddelade länsstyrelsen att den bedömde att verksamheten skulle anses medföra en betydande miljöpåverkan.

Minnesanteckningar från mötet upprättades (Bilaga F) och kommunicerades med mötesdeltagarna. SGU mottog herefter via e-postmeddelande synpunkter från länsstyrelsen kring det fortsatta utredningsarbetet avseende *alternativa lokaliseringar för massor och geotuber, alternativa metoder samt en motivering till varför ett visst alternativ valts, en beskrivning av nollalternativet, att reningen av utgående vatten är prioriterad och att det säkerställs att utgående vattens föroreningsnivåer inte får vara högre än vad Tisaren tål, vilken kvalitet vattnet ska ha, vilka kontroller ska genomföras samt hur vattenflödet ska kunna stoppas om halterna är för höga*. Länsstyrelsen meddelade även att det vore bra om SGU redogör för villkorsförslag i ansökan samt att kontrollprogram ska tas fram och skickas till länsstyrelsen i god tid innan åtgärden påbörjas.

Mot bakgrund av länsstyrelsens meddelande kring en preliminär bedömning av att verksamheten skulle anses medföra en betydande miljöpåverkan genomförde SGU ett utökat samråd. Detta utan att i formellt hänseende invänta ett beslut i frågan från länsstyrelsen.

Vid mötet ansåg länsstyrelsen att ett utökat samråd ska ske, förutom de närmast berörda, även med Havs- och vattenmyndigheten, Kammarkollegiet, Livsmedelsverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Naturvårdsverket, Statens geotekniska institut och Nyköpingsåarnas vattenvårdsförbund. Länsstyrelsen angav vidare att annonsering för ett fortsatt samråd kan ske i Nerikes Allehanda samt att SGU bör överväga Sydnärkenytt samt den lokala tidningen ”Bo i Askersund” för annonsering kring samrådet. Vidare rekommenderade länsstyrelsen att ett informations-/samrådsmöte hålls för allmänheten.

SGU skickade med anledning härav ut ett uppdaterat samrådsunderlag till Havs- och vattenmyndigheten, Kammarkollegiet, Livsmedelsverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Naturvårdsverket, Statens geotekniska institut och Nyköpingsåarnas vattenvårdsförbund. Samrådsunderlaget skickades även till de närboende samt den lokala fiskevårdsföreningen. Vidare sattes en annons in i Nerikes Allehanda samt på Sydnärkenytts hemsida¹ med en kallelse till ett samråds- och informationsmöte den 17 januari 2018 i Åsbro skolas aula. Annonser bifogas, Bilaga E.

Härutöver har provtagning m.m. samt projektet i stort diskuterats vid ett möte med Kumla kommun den 27 februari 2018.

4 Inkomna synpunkter

SGU har mottagit synpunkter från SGI, Askersunds kommun och Kumla kommun. Yttrandena bifogas, Bilagorna A-C.

Vidare har SGU mottagit besked från Havs- och vattenmyndigheten, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap samt Naturvårdsverket att dessa avstår från att yttra sig.

SGU har mottagit besked från Livsmedelsverket att det förutsätter att projektet genomförs i kontakt med och i nära samverkan med berörda användare av råvattentäkten till dricksvattenförsörjningen samt att myndigheten i övrigt inte har några synpunkter.

SGU har mottagit e-postmeddelande från Trafikverket i vilket verket anger följande:

---

¹ Det kan noteras att publikationen ”Bo i Askersund” gavs ut för sällan för att en annons skulle kunna hinnas med till samrådsmötet i januari 2018.

- Områdena som planeras för muddring samt upplaget för muddermassor är belägna öster om järnvägen Godsstråket genom Bergslagen. I de inkomna handlingarna presenteras inte vilken sträckning transporter från områdena för muddring till upplaget kommer ha. Idag finns ingen väg mellan Invallningen och det planerade upplaget öster om järnvägen. Dagens sträckning innebär att lastbilar behöver korsa järnvägen två gånger över smala plankorsningar. Trafikverket önskar om det är möjligt, att en temporär väg anläggs för att undvika onödig tung trafik över järnvägsspåren.

Vid mötet med allmänheten den 18 januari 2018 fördes anteckningar vilka bifogas, Bilaga D.

SGU har även mottagit synpunkter på en uppdaterad åtgärdsutredning från länsstyrelsen via e-post-meddelande den 27 augusti 2018. Meddelandet bifogas, Bilaga G.

SGU kommer att i det fortsatta arbetet med MKB:n att behandla och/eller bemöta de inkomna remissynpunkterna.

_____
Sveriges geologiska undersökning, genom

Mikael Berglund

Bilagor

- A. SGI, samrådsyttrande 2018-01-30
- B. Askersunds kommun, samrådsyttrande 2018-02-06
- C. Kumla kommun, samrådsyttrande 2018-02-12
- D. Mötesanteckningar, samrådsmöte 2018-01-18
- E. Annons, samråd
- F. Minnesanteckningar, samrådsmöte 2017-06-17
- G. E-postmeddelande från Länsstyrelsen i Örebro län, 2018-08-27